

Wat verstaan we onder online kindermisbruikmateriaaldelicten?

Het bekijken, downloaden en verspreiden van online materiaal (afbeeldingen, filmpjes) waarop seksueel misbruik van kinderen zichtbaar is (kindermisbruikmateriaal; KMM). Naast beeldmateriaal van echte kinderen, is virtueel beeldmateriaal ook strafbaar, omdat dit materiaal eveneens seksueel misbruik van kinderen suggereert. Vaak wordt gedacht dat offline misbruik schadelijker is dan online misbruik, maar dat hoeft niet zo te zijn. Naast het onmiskenbare misbruik van kinderen dat plaatsvindt tijdens de productie van het materiaal, kunnen slachtoffers steeds opnieuw getraumatiseerd worden wanneer het materiaal wordt verspreid en bekeken. Dit heeft een enorme impact op de slachtoffers.

Hoe vaak komen online KMM-delicten voor?

Net als bij 'offline' misbruik, is het heel moeilijk om te bepalen hoe vaak online KMM-delicten voorkomen, omdat lang niet alle misbruik gemeld wordt (dark number). In onderzoeken onder de algemene bevolking rapporteren tussen de 0.8 en 4.2% van de deelnemers KMM-delicten, wat dus per definitie een te lage indicatie is.

Wat zijn kenmerken van personen die online KMM-delicten hebben gepleegd?

De groep volwassen personen die KMM-delicten hebben gepleegd (PKMM) is heel gevarieerd. Toch kunnen we op basis van de literatuur wel wat specifieke kenmerken aanwijzen. PKMM zijn vaak jonge, witte, alleenstaande en relatief hoog opgeleide mannen. Ten aanzien van de algemene populatie zijn deze personen als kind vaker fysiek en/of seksueel misbruikt en is er vaker sprake van middelenproblematiek en interpersoonlijke en affectieve problematiek zoals depressie, angst en eenzaamheid. Ook komen deze personen vaker als seksueel deviant (pedofiel) en gepreoccupeerd naar voren dan personen die kindermisbruik hebben gepleegd. Lang niet alle PKMM zijn pedofiel. De rest wordt gemotiveerd door bijvoorbeeld financieel gewin of nieuwsgierigheid.

Hoe groot is het risico op herhaling?

De recidive van PKMM is laag. In een Amerikaanse studie recidiveerde 3.4% van de PKMM na een follow-up van zes jaar. De belangrijkste risicofactoren voor herhaling zijn seksuele interesse in kinderen en antisociale attitudes. Er is een specifiek instrument voor risicotaxatie van PKMM, de Child Pornography Offender Risk Tool (CPORT) dat uit onderzoek redelijk voorspellend komt. Voor het scoren van de items zijn echter collaterale (met name politie)bronnen nodig met concrete informatie over het online materiaal, die in de behandelpraktijk zelden beschikbaar zijn. Als alternatief zijn de ACUTE-2007 en STABLE-2007 geschikt bevonden.

Gaan PKMM over tot het plegen van offline zedendelicten (cross-over)?

De meeste niet. In de hierboven genoemde Amerikaanse studie bleek 2% van PKMM na de follow-up veroordeeld te zijn voor een hands-on delict. Naast wederom antisocialiteit en seksuele deviantie (pedofilie, preoccupatie), lijkt ook toegang tot potentiële slachtoffers het risico op cross-over te verhogen.

Wat zijn opties voor behandeling van PKMM?

Vanwege het relatief lage recidivepercentage wordt doorgaans aanbevolen om de behandelintensiteit (aantal behandelingen) voor PKMM laag te houden. Hierbij is het echter belangrijk om per individu te kijken waar de persoonlijke behandelbehoeftes liggen. Zo kan er bijvoorbeeld ingezet worden op factoren die verband houden met seksuele deviantie en seksuele zelfregulatie, zelfbeeld, emotionele identificatie met kinderen en sociale afwijzing/eenzaamheid. Wanneer de stap naar forensische hulpverlening (in Nederland o.a. de Waag) nog te groot is, kunnen de zelfmodules van Stop it Now Nederland ondersteuning bieden.

Om online kindermisbruik te voorkomen zijn er verschillende hulpmiddelen (al dan niet in ontwikkeling) en initiatieven zoals webtools (bv. apps voor zelfmanagement), websites (met informatie over online misbruik, cyberveiligheid of dader- en slachtofferhulp), onderwijsprogramma's voor kinderen en campagnes om te wijzen op risico's op misbruik.